

Có thể có niềm cứu độ nào ở các tôn giáo chẳng?

Tác Giả: Lm. Gioan Ph&#m Quang Long
Thứ Bảy, 19 Tháng 5 Năm 2012 22:12

Sống là đi tìm sự giải thoát.

Trong dòng lịch sử, loài người đã từng nhìn việc tìm kiếm đó qua các tôn giáo khác nhau. Các tôn giáo tiêu biểu cho khát vọng sâu xa đó của kiếp người. Có thể nói rằng: có bao nhiêu quan niệm về cứu rỗi, thì cũng có bấy nhiêu tôn giáo.

Vậy có thể có niềm cứu độ nào ở các tôn giáo chẳng?

Bài viết này sẽ trình bày những suy nghĩ của tác giả về niềm cứu độ nào ở các tôn giáo.

1. Ý niệm cứu độ Cứu độ, theo nguyên ngữ Hy Lạp là *sôzô*, có nghĩa là *đem* sự giải thoát khỏi mặt sự dữ có thể làm nguy hiểm đến tính mạng. Từ nghĩa thông thường đó mà người ta dùng để diễn tả kinh nghiệm tôn giáo: Thiên Chúa cứu rỗi loài người, thiên mệnh cứu độ chúng sinh (1).

Người ta thường nghĩ cứu độ là giải thoát khỏi mặt thế tục tiêu cực. Tuy nhiên, sự cứu thoát này thì nó không phải là đi từ cõi này sang cõi kia: nó chỉ là bước chuyển biến để đạt tới tình trạng viên mãn. Bởi vì, cứu độ có nghĩa là đạt tới sự viên mãn, trở nên vĩnh cửu, thế tục là chính mình, là hoàn thành hoá chính mình.

Nói chung, các tôn giáo quan niệm cứu độ là con người đem đến cùng đích của đời mình, giúp họ hoàn thành chính mình, tìm thấy thân phận của mình. Con người đang sống là mặt hậu thế chưa thành toàn, luôn luôn ao ước một cái gì hơn và mặt cái gì tốt hơn. “Theo Kitô nói của thánh Augustin, đời và mặt thế tục, Thiên Chúa là hạnh phúc, sung mãn, mặt đích cuối cùng. Đem thông hiểu với Ngài là đem đến thế tục, là thiên đàng, là cứu độ. Kinh thánh dùng nhiều hình ảnh và ngôn ngữ để diễn tả trạng thái đem đến cứu độ: yên tĩnh, hôn mê, đời sống vĩnh hằng, bất tử,

Có thể có ơn cứu độ ngoài các tôn giáo chăng?

Tác Giả: Lm. Gioan Phám Quang Long
Thứ Bảy, 19 Tháng 5 Năm 2012 22:12

không còn bä huä hoäi, ánh sáng, bình an, an toàn, toäi nguyän, viên mãn, hài hoà väi mäi thät täo, trä vä nhà Cha, quê häng đích thäc, hiän trä väi Thiên Chúa, điän kiän Ngài, tham dä säng väi häng và nhiäm màu cäa Thiên Chúa, hiäp thông trän vän väi các thiên thän, anh chä em đäng loäi và vũ trä vät chät.”(2)

Đä đät đäc tình träng nhä thä, tä säc con ngä i không thä vän nä đäc, mà phäi cän sä tác đäng cäa thän linh. Theo Kitô giáo, Ơn cứu độ đäc thäc hiän träc tiên näi con ngä i Đäc Giêsu Nazareth; nó đäng hoá väi chính con ngä i đó. Và đä đä phän vào Ơn cứu độ, cän phäi tiän vào sä thông hiäp väi Ngài. Kinh nghiäm cäu đä träc tiäp gän liän väi viäc tuyên xäng Đäc Giêsu là Chúa, là Đäng cäu đä.

2. Giáo lý cä truyän: “Ngoài Giáo häi không có Ơn cứu độ” Trong bäi cänh tranh luän vä giá trä cäa phép räa trong các läc giáo giäa thä kä thä 3, thánh Syrien, giám mäc thành Carthage, đã đäa ra câu châm ngôn trä danh: “Ngoài Giáo Häi không có Ơn cứu độ”. Thánh Augustin cũng đäng ý väi Syrien. Hai vä thánh đã áp đäng thành ngữ này cho träng häp cäa nhäng ngä i Kitô liäa bä Giáo häi mà theo các läc giáo; lý do là vì hä phäm đän đäc ái, nên đã mät ân säng. Mät nhân vät khác là Fulgence, giám mäc thành Ruspe, là ngä i bäo toàn di sän cäa thánh Augustin, ra säc chäng läi xu häng läc đäo. Ông đäng ý väi thánh nhân cho räng viäc gia nhäp Giáo häi Công giáo là điäu kiän đäc cäu đä. Ngoài Giáo häi có thä có phép räa, nhäng phép räa chä đäm läi Ơn ích bên trong Giáo häi mà thôi. Ai lãnh nhän phép räa täi ngoài Giáo häi Công giáo là lãnh nhän mät bí tích nguyên vän, nhäng ngä i đó không đäc häng hiäu quä cäa bí tích là Ơn cứu độ (3), bäi vì “Ngoài Giáo Häi không có Ơn cứu độ”.

Thành ngữ này thäng bä tách räi khäi bäi cänh läch sä, đã chi phäi truyän thäng Kitô giáo cho đän thäi Trung cä và gän nhä đät đäc tính chät tín lý. Các giáo phä và các nhà thän häc thäi Trung cä đã phä quát hóa và đäm thành ngữ Ơy áp đäng vào träng häp ngä i Do Thái và läng dân. Trong mät thä giäi toàn täng Kitô giáo, các ngài täng là mäi ngä i trong thä giäi đäu đã nghe biät vä Tin mäng, vì thä các ngài suy luän theo nghĩa đen và áp đäng chät chä nhäng läi Chúa Giêsu: “Ai tin và chäu phép räa sä đäc Ơn cứu độ; còn ai không tin sä bä kät án” (Mc 16,16). Không vào Giáo häi täc là đã tä chäi Läi Chúa, và vì thä không thä đäc cäu räi. Giáo thuyät này đã đäc huän quyän phê chuän. Công đäng Latran IV (năm 1215) tuyên bä: “Chä có mät Giáo häi toàn cäu: Ơ ngoài Giáo häi này, chäng có Ơn cứu độ” (Dz 802). Năm 1302, trong tä säc Unam sanctam, Đäc Boniface VIII đã so sánh Giáo häi väi tàu Noê, và khäng đänh là không ai Ơ ngoài Giáo häi Công giáo hoäc thuäc Giáo häi Công giáo nhäng läi không väng phäc giám mäc Roma mà có thä đäc cäu räi (Dz 870, 875).

Công đäng Firenze (năm 1442) trích dän và phê chuän luän đä cäa Fulgence de Ruspe: “Giáo häi Công giáo Rôma xác tín, tuyên xäng, và rao giäng räng chäng mät ai trong nhäng ngä i Ơ

Có thể có n c u đ n i các tôn giáo chẳng?

Tác Giả: Lm. Gioan Ph m Quang Long
Thứ Bảy, 19 Tháng 5 Năm 2012 22:12

bên ngoài Giáo h i Công giáo – không ph i ch nh ng ng i ngo i giáo mà c nh ng ng i Do thái giáo hay l c giáo và ly giáo n a – đ c tham d vào cu c s ng vnh c u, mà trái l i s đi vào l a đ i đ i đã dành s n cho cho ác qu và các s th n c a nó, n u nh ít nh t trong giây phút cu i đ i không gia nh p vào Giáo h i” (Dz 1351).

3. Quan ni m m i: n c u đ không biên gi i Nh vi c khám phá ra châu M (1492), ng i châu Âu m i bi t r ng r t nhi u dân t c c châu Á, châu Phi và châu M ch a h nghe nói đ n Đ c Kitô. Ph n l n trong s h đ u thu c v m t tôn giáo khác. Vì th , v n đ đ t ra là quan ni m th nào v s ph n c a nh ng ng i ngo i Kitô giáo.

Không th gi v ng l p tr ng k t án và lo i tr nh tr c đây. B i vì, không ai có th b k t án n u không c ý ph m t i. Đ c Piô IX vi t: “Ph i tin ch c r ng nh ng ng i không bi t đ o th t, n u là vô tri b t kh th ng, thì không th coi h là có t i tr c m t Chúa vì s vô tri đó”. (4) Chúng ta có th tìm hi u xem Kinh thánh quan ni m th nào v v n đ này. Trong trình thu t v bi n c dng tr Giêsu vào đ n thánh, Tin m ng Luca vi t: “n c u đ Chúa đã dành s n cho muôn dân; đó là ánh sáng soi chi u m i n c” (Lc 2,30-31). Thánh Phaolô qu quy t: Thiên Chúa “mu n t t c m i ng i đ c c u đ và nh n bi t chân lý” (1 Tm 2,4). Khi nói v s phán xét c a Thiên Chúa, thánh nhân tin r ng ph n th ng đ c ban cho m i ng i làm đi u thi n s gi ng nhau cho t t c ch không phân bi t gì: “Ng i s ban vinh quang, danh d và bình an cho t t c nh ng ai làm đi u thi n, tr c là ng i Do Thái, sau là ng i Hy L p, vì Thiên Chúa không thiên v ai” (Rm 2,10-11).

Căn c vào ý đ nh c u đ ph quát c a Thiên Chúa, công đ ng Vaticanô II đ y r ng: “N u bi t thành tâm tìm ki m Thiên Chúa, và đ i tác đ ng c a n thánh, bi t c g ng chu toàn thánh ý Thiên Chúa trong hành đ ng c a mình theo s h ng d n c a ti ng l ng tâm, thì c nh ng k không bi t đ n Phúc âm c a Đ c Kitô và Giáo h i Ng i, nh ng l i không do l i mình, cũng có th đ c c u r i” (LG 16).

S chu toàn thánh ý Thiên Chúa, đ c nói ở đây, có nghĩa là làm đi u thi n và tránh đi u ác, là g n bó v i s th t, là hoà h p gi a ni m tin và cu c s ng, là tuân theo l ng tâm ngay th ng. N i khác, công đ ng đ y: “Giáo h i Công giáo không h ph nh n nh ng gì là chân th t và thánh thi n n i các tôn giáo. V i lòng kính tr ng chân thành, Giáo h i xét th y nh ng ph ng th c hành đ ng và l i s ng, nh ng hu n gi i và giáo thuy t kia, tuy có nhi u đi m khác v i ch tr ng mà Giáo h i duy trì, nh ng cũng th ng đ m l i ánh sáng c a chân lý, chân lý chi u soi h t m i ng i” (NA 2).

Có thể có những điều mới về các tôn giáo chăng?

Tác Giả: Lm. Gioan Ph&#m Quang Long
Thứ Bảy, 19 Tháng 5 Năm 2012 22:12

Đ&#c Giáo hoàng Gioan Phaol&#o, trong thông đ&#p Redemptoris Missio, đ&# c&#p đ&#n s&# hi&#n đ&#n ph&# quát c&#a Chúa Thánh Th&#n: “không ph&#i ch&# trong nh&#ng ng&#i thi&#n chí v&#i t&# cách cá nhân, mà còn &# trong xã h&#i và l&#ch s&#, trong các dân t&#c, các n&#n văn hóa, các tôn giáo – và t&#t c&# đ&#u đó luôn qui chi&#u v&# Đ&#c Kitô” (s&# 82). Nh&# th&#, Th&#n Khí cũng có th&# ho&#t đ&#ng ngoài các bí tích, và c&# bên ngoài Giáo h&#i n&#a. Và Th&#n Khí cũng có th&# dùng nh&#ng tôn giáo khác nhau làm khí c&# c&#u r&#i cho tín đ&# c&#a mình trong m&#c đ&# ch&# m&#t mình Ngài bi&#t.

4. Vai trò c&#a các tôn giáo trong ch&#ng trình c&#u đ&# Các tôn giáo có ph&#i là nh&#ng trung gian c&#u đ&# cho các tín đ&# c&#a mình không? Các nhà th&#n h&#c không nh&#t trí v&#i nhau, và l&#p tr&#ng c&#a h&# có th&# phân chia thành hai nhóm. Nhóm th&# nh&#t, đ&#i đ&#n là Jean Dani&#lou và Henri de Lubac, ch&# tr&#ng các tôn giáo ch&# là nh&#ng hình thái bi&#u l&# vi&#c con ng&#i đ&# tìm chính l&#.

Nói cách khác, các tôn giáo không ph&#i là đ&#ng c&# c&#u r&#i do Chúa thi&#t l&#p, mà ch&# là s&#n ph&#m phát sinh t&# tâm tình đ&#o giáo c&#a con ng&#i. Thiên Chúa ban &#n c&#u đ&# cho tín đ&# các tôn giáo, nh&#ng không qua trung gian các tôn giáo. Giá nh&# các tôn giáo có vai trò gì trong ch&#ng trình c&#u r&#i, thì vai trò đó ch&#m đ&#t khi Đ&#c Kitô hoàn t&#t vi&#c c&#u r&#i. Nhóm th&# hai, đ&#i đ&#n là Karl Rahner và Ramond Pannikar, cho r&#ng các tôn giáo n&#m trong k&# ho&#ch c&#u r&#i c&#a Thiên Chúa. Giáo lý và l&# nghi c&#a các tôn giáo có th&# ví nh&# là nh&#ng ph&#ng ti&#n Thiên Chúa dùng đ&# ban &#n c&#u r&#i cho các tín đ&#. Các tôn giáo là nh&#ng l&#i đ&#n t&# có tính cách xã h&#i c&#a con ng&#i v&#i Thiên Chúa, nên có kh&# năng giúp tín đ&# c&#a h&# ti&#p nh&#n ân s&#ng. Nh&# th&#, m&#c dù chúng còn ch&#a đ&#ng nh&#ng y&#u t&# b&#t toàn, nh&#ng các tôn giáo có th&# có m&#t giá tr&# c&#u đ&#. 5. K&#t lu&#n Trong ch&#ng trình c&#a Thiên Chúa, b&#t c&# ai cũng có th&# đ&#c c&#u đ&#.

Các tôn giáo có th&# đ&#n đ&#a con ng&#i đón nh&#n các ph&#ng th&#c c&#u đ&# phù h&#p v&#i ý đ&#nh c&#a Thiên Chúa. Vì th&#, c&#n ph&#i tránh thái đ&# quá khích, hay coi r&# các tôn giáo khác. Trái l&#i, c&#n ph&#i nh&#n đ&#nh và đánh giá cho đúng nh&#ng gì là chân th&#c, thánh thi&#n ti&#m &#n n&#i các tôn giáo, cũng nh&# ph&#i nh&#n ra nh&#ng đ&#u ch&# ho&#t đ&#ng c&#a Chúa Thánh Th&#n, đang gieo r&#c vô v&#n m&#m m&#ng chân, thi&#n, m&# n&#i các tôn giáo. Do đó, công cu&#c truy&#n giáo không đ&#ng nghĩa v&#i vi&#c chiêu m&# tín đ&#, nh&#ng là nh&#m làm tri&#n n&# các m&#m m&#ng đó t&#i m&#c sung mãn. Truy&#n giáo là làm cho các tín đ&# khác v&#t qua chính mình, v&#t qua các n&#n văn hóa và tôn giáo, đ&# v&#n lên t&#i Đ&#ng Tuy&#t Đ&#i.

L&#i nh&#n đ&#nh sau đây c&#a Benneth L. Woodward cũng đáng cho chúng ta tâm ni&#m: “M&# Teresa Calcutta, tuy là n&# tu th&#a sai c&#a Chúa Kitô, m&# nh&#n m&#nh r&#ng Thiên Chúa mu&#n ng&#i &#n giáo ph&#i là m&#t tín đ&# &#n giáo đ&#o h&#nh, ng&#i H&#i giáo ph&#i là m&#t tín đ&# H&#i giáo t&#t lành, ng&#i Ph&#t giáo ph&#i là m&#t ph&#t t&# hi&#n hòa”. Đó ph&#i là tinh th&#n c&#a chúng ta khi s&#ng trong m&#t xã h&#i đa tôn giáo.

Có thể có những câu hỏi về các tôn giáo chẳng?

Tác Giả: Lm. Gioan Ph&#m Quang Long

Thứ Bảy, 19 Tháng 5 Năm 2012 22:12

Chú thích

1. Xem Đ&#n ng&# Th&#n h&#c Thánh kinh, m&#c t&# c&#u r&#i trang 399.
2. P. Nguy&#n Thái H&#p, OP, Đ&#ng vào th&#n h&#c v&# các tôn giáo, D&#n thân – Houston 2004, trang 106.
3. Tham kh&#o Peter Neuner, Giáo h&#i h&#c qua các tác gi&#, trang 124-125
4. Pi&# IX, di&#n t&# Singolari Quadam ngày 9-12-1854.